

قانون دسترسی آزاد به شبکه حمل و نقل ریلی

ماده ۱- به منظور افزایش سهم حمل و نقل ریلی از طریق جذب و گسترش سرمایه گذاری های مورد نیاز و ارتقاء بهره وری و ارائه خدمات مطلوب به مشتریان با حفظ مالکیت دولت بر شبکه ریلی به شرکتهای حمل و نقل ریلی خصوصی و تعاونی و شرکتهای و موسسات معتبر در ارائه خدمات وابسته به آن اجازه داده می شود تا از شبکه حمل و نقل ریلی و تاسیسات و امکانات مربوطه با رعایت این قانون و مقررات و ضوابط مربوطه بهره برداری کنند .

تبصره ۱- شرکت حمل و نقل ریلی شخصیت حقوقی است که توسط اشخاص حقیقی و حقوقی با اخذ مجوز از شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران که در این قانون راه آهن نامیده می شود و با تامین ناوگان (لکوموتیو و یا واگن) مورد نیاز به منظور جابجائی (کالا ، مسافر) تاسیس می گردد .

آئین نامه تاسیس و فعالیت شرکتهای حمل و نقل ریلی و همچنین مشخصات فنی ناوگان مجاز به سیر در شبکه حداکثر ظرف مدت دو ماه به تصویب وزیر راه و ترابری می رسد .

تبصره ۲- شرایط و نحوه بهره برداری شرکتهای و موسسات معتبر در امر خدمات وابسته به حمل و نقل ریلی در چارچوب قوانین موجود و این قانون خواهد بود و آئین نامه اجرائی آن به تصویب وزیر راه و ترابری می رسد .

تبصره ۳- خدمات وابسته به حمل و نقل ریلی شامل سرویس های مرتبط با امر ناوگان و شبکه ، امور پایانه های تعمیرات ، امور بهره برداری از ناوگان و پشتیبانی های فنی و مهندس و سیستم های کنترل و ناوبری قطار و کلیه تجهیزات و سرویس های فنی تعمیر و نگهداری خطوط و شبکه ریلی و سرویس های ارتباطی (مخابراتی) و علائم می باشد .

تبصره ۴- شرکت حمل و نقل ریلی می تواند با اخذ مجوز از مراجع ذیربط در دیگر شقوق حمل و نقل نیز فعالیت نماید .

ماده ۲- به منظور حفظ ایمنی تردد ناوگان ریلی ، شرایط و دستورالعمل های فنی و ایمنی مرتبط با سیروحرکت و وسایل نقلیه ریلی توسط هیئت مدیره راه آهن تهیه و ابلاغ می گردد و شرکتهای بهره بردار خطوط مکلف به رعایت آنها می باشند . راه آهن موظف به نظارت بر اجرای کامل ضوابط و مقررات و دستورالعمل های فنی و ایمنی حرکت خواهد بود .

تبصره ۱- آئین نامه تعیین انواع تخلفات و جرایم مربوط به سیروحرکت ناوگان در شبکه حمل و نقل ریلی و نحوه رسیدگی به آنها توسط هیئت مدیره راه آهن تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید . میزان جرائم مربوط به این تخلفات از یک میلیون (۱۰۰۰۰۰۰) ریال تا بیست میلیون (۲۰۰۰۰۰۰۰) ریال تعیین میگردد .

تبصره ۲- تعیین میزان مسئولیتهای کیفی و مدنی سوانح ریلی ناشی از اجرای این قانون و سوانح ریلی ناشی از فعالیت های راه آهن توسط کمیسیون های جلوگیری از سوانح راه آهن مستقر در نواحی صورت می پذیرد . در صورت اعتراض اصحاب دعوی به نظریه کمیسیون های فوق موضوع به کمیسیون عالی رسیدگی سوانح راه آهن با عضویت نماینده

انجمن صنفی شرکتهای حمل و نقل ریلی ارجاع و نظریه این کمیسیون غیر قابل اعتراض میباشد که در صدور آرای قضایی بعنوان نظر کارشناسی ملاک عمل قرار می گیرد. راه آهن و شرکتهای موضوع این قانون حسب مورد در صورت بروز سوانح ریلی مطابق قانون مسئولیت مدنی جبران خسارت و پرداخت دیه به افراد سانحه دیده میباشند.

تبصره ۳- آئین نامه اجرای کمیسیون های جلوگیری از سوانح نواحی راه آهن و کمیسیون عالی جلوگیری از سوانح راه آهن با پیشنهاد وزارت راه و ترابری به تصویب هیئت وزیران می رسد.

ماده ۳- راه آهن موظف است تا تردد ریلی را به گونه ای برنامه ریزی، هدایت و کنترل کند که سیر و حرکت ناوگان متعلق به کلیه شرکتهای حمل و نقل ریلی (اعم از دولتی و غیر دولتی) در شرایط یکسان از نظر تعرفه دسترسی و استفاده از شبکه امکانپذیر گردد.

ایجاد محدودیت عبور واگن هر یک از شرکتهای توسط راه آهن به جز موارد تعیین شده در مقررات ایمنی حرکت و ظرفیت خطوط، تخلف محسوب می شود و در صورت بروز هر گونه خسارت ناشی از این محدودیت برای شرکتهای حمل و نقل ریلی و تأیید آن توسط مراجع ذیصلاح، راه آهن مکلف به جبران آن است.

ماده ۴- تعیین مقررات و استانداردهای مربوط به تولید، واردات و تعمیر و نگهداری ناوگان ریلی برعهده راه آهن میباشد و دستگاههای نظارت کننده و کلیه تولیدکنندگان و وارد کنندگان مربوطه مکلف به رعایت آن هستند.

ماده ۵- راه آهن موظف است به منظور استفاده از ظرفیت مازاد ارتباطی موجود از شبکه ریلی اختصاصی خود نسبت به ارائه سرویس های ارتباطی با سیم و بی سیم، انتقال داده ها به شرکتهای خصوصی اقدام نماید.

آئین نامه مربوطه، حداکثر ظرف دو ماه به تصویب وزیر راه و ترابری می رسد.

ماده ۶- تعرفه بهره برداری از شبکه ریلی کشور به منظور عبور یک یا چند واگن و یا یک قطار کامل (باری یا مسافری) بصورت باردار یا خالی از روی شبکه ریلی بر حسب وزن، ظرفیت و طول واگن، طول و ابعاد کالای بارگیری شده در واگنهای ویژه، مسیر حرکت، شرایط مسیر و دیگر عوامل موثر در این راستا و همچنین سرویس های ارتباطی، به موجب آئین نامه ای خواهد بود که توسط هیئت مدیره راه آهن تهیه و باتصویب وزیر راه و ترابری لازم الاجرا است.

تبصره ۱- نرخ بهره برداری از شبکه ریلی بایستی به گونه ای تعیین شود که ضمن تامین هزینه های بهره برداری از شبکه در بخش ریلی برای صاحبان کالا و سرمایه گذاران نسبت به دیگر شقوق حمل و نقل دارای مزیت باشد.

تبصره ۲- با توجه به مزیت های حمل و نقل ریلی و در صورت عدم تکافوی نرخ بهره برداری برای تامین هزینه های نگهداری شبکه، دولت می تواند از سال ۱۳۸۵ اعتبارات مورد نیاز این شیوه از حمل و نقل را همانند هزینه های نگهداری تاسیسات زیربنائی سایر شقوق حمل و نقل، در بودجه های سنواتی از محل صرفه جویی مصرف سوخت منظور نماید.

ماده ۷- راه آهن مکلف است با برنامه ریزی و رعایت مقررات مالی واگنهای حمل و نقل بار و مسافر خود را با زمانبندی مناسب به گونه ای که در امر حمل و نقل ریلی کالا و مسافر خللی ایجاد نشود به شرکتهای حمل و نقل ریلی واگذار نماید.

تبصره - اجازه دادن نیروی کشش بوسیله راه آهن با رعایت مقررات و شرایط یکسان به شرکتهای حمل و نقل ریلی با اخذ هزینه های عملیاتی بلامانع است .

ماده ۸- شرکتهای حمل و نقل ریلی بار با انعقاد قرارداد حمل و صدور بارنامه و شرکتهای حمل و نقل ریلی مسافر با صدور بلیط توسط شرکت یا نمایندگی مجاز طرف قرارداد آنان در مقابل صاحبان کالا و یا مسافران مسئولیت دارند.

تبصره ۱- حدود مسئولیت شرکتهای حمل و نقل در مقابل صاحبان کالا و یا مسافران ونحوه ایفای آن در چارچوب قوانین موجود و این قانون است که آئین نامه اجرائی آن به تصویب وزیر راه و ترابری می رسد .

تبصره ۲- برای هر واگن یک بارنامه و برای هر مسافر یک بلیط جداگانه صادر می شود .

تبصره ۳- راه آهن با پذیرش ناوگان شرکتهای حمل و نقل ریلی مسئول حفظ و نگهداری ناوگان و تامین سلامت سیر آنان می باشد .

تبصره ۴- بارنامه و بلیط مسافری بصورت متحدالشکل توسط هیئت مدیره راه آهن تهیه می شود و چگونگی تنظیم و صدور بارنامه و بلیط به موجب دستورالعمل مصوب هیئت مدیره راه آهن خواهد بود .

ماده ۹- نرخ حمل و نقل ریلی بار متناسب با حمل و نقل جاده ای بصورت توافقی فی مابین صاحبان کالا و شرکتهای حمل و نقل ریلی تعیین و اجرا خواهد شد . بهای بلیط مسافری توسط شرکتهای حمل و نقل ریلی در هر مسیر و برحسب نوع و درجه واگن ، قطار و خدماتی که ارائه میشود تعیین و پس از تأیید هیئت مدیره راه آهن به مرحله اجرا در می آید .

ماده ۱۰- شرکتهای حمل و نقل ریلی مکلف به رعایت کلیه مقررات ، ضوابط و دستورالعمل هایی هستند که در چارچوب قوانین کشور توسط هیئت مدیره راه آهن تهیه و ابلاغ می گردد .

ماده ۱۱- هر واگن و لکوموتیو موضوع ماده (۱) دارای یک سند رسمی و دارای شماره مخصوص خواهد بود که توسط هیئت مدیره راه آهن به نام مالک صادر خواهد شد . این سند قابل ترهین میباشد به طوری که با اعلام دینفع ، اسناد واگن و لکوموتیو توسط هیئت مدیره راه آهن به نام دینفع و یا فردی که او تعیین خواهد کرد ، تغییر خواهد یافت .

قانون فوق مشتمل بر یازده ماده و چهارده تبصره در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ششم مهر ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۴/۷/۲۰ به تأیید شورای نگهبان رسید .

غلامعلی حداد عادل

رئیس شورای مجلس اسلامی